

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/36385,Warsztaty-dla-naukowcow-International-Tracing-Service-Digital-Archive-for-Polish.html>
02.05.2024, 21:30

Warsztaty dla naukowców International Tracing Service Digital Archive for Polish Scholars - Warszawa, 12-16 września 2016

Dziś rozpoczęły się 5-dniowe warsztaty dla naukowców organizowane przez Instytut Pamięci Narodowej, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz The Jack, Joseph and Morton Mandel Center for Advanced Holocaust Studies at the United States Holocaust Memorial Museum (**Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie**) - International Tracing Service Digital Archive for Polish Scholars

W warsztatach poza przedstawicielami instytucji będących ich organizatorami udział biorą m.in. naukowcy z ŻIH, UW, UAM, Muzeum Auschwitz-Birkenau, Centrum Badań nad Zagładą Żydów PAN oraz AAN.

Przygotowania do organizacji warsztatów IPN prowadził dwa lata. Zgodnie z ustaleniami: Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN - zajmowało się logistyką i naborem uczestników; **Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie oraz IPN** zapewniają część merytoryczną. W Archiwum IPN będą odbywać się zajęcia z uczestnikami w ciągu trzech dni warsztatów.

Ze strony United States Holocaust Memorial Museum w warsztatach weźmie udział m.in. **Paul A. Shapiro** - dyrektor USHMM, ekspert w dziedzinie archiwaliów z Bad Arolsen.

Informacje na temat warsztatów:

<https://www.ushmm.org/research/competitiv>

[e-academic-programs/its-academic-programs/seminar-on-the-international-tracing-service-digital-archive-for-polish-scholars](https://www.its-academic-programs.com/its-academic-programs/seminar-on-the-international-tracing-service-digital-archive-for-polish-scholars)

Program warsztatów w załączeniu.

Poniżej informacja na temat **Międzynarodowej Służby Poszukiwawczej** (*International Tracing Service* - ITS z siedzibą w Bad Arolsen) oraz współpracy Instytutu Pamięci Narodowej z Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie:

Położone w Niemczech 17-tysięczne miasteczko Bad Arolsen decyzją zachodnich aliantów już w pierwszych miesiącach po zakończeniu II wojny światowej stało się siedzibą specjalnego ośrodka, który kierować miał poszukiwaniami wszelkich zaginionych w wyniku zawieruchy wojennej osób, łączeniem rodzin oraz ustalaniem prawdziwych personaliów dzieci, które pozbawione swoich rodziców, z różnych powodów znalazły się na terytorium b. III Rzeszy. Dysponując poparciem władz trzech stref okupacyjnych powojennych Niemiec ośrodek ten w krótkim czasie zgromadził ogromne archiwum, którego trzon stanowiły oryginalne dokumenty związane z działalnością obozów koncentracyjnych (począwszy od 1933 r.), organizacją pracy przymusowej na rzecz III Rzeszy, akcją zagłady Żydów oraz rejestry, wytworzone na polecenie aliantów tuż po wojnie przez lokalne władze niemieckie celem udokumentowania losów setek tysięcy ludzi, poddanych w okresie wojny różnorodnym represjom. W efekcie, po wypełnieniu doraźnych zadań, w 1952 roku oficjalnie powołane zostało do życia

Międzynarodowa Służba Poszukiwawcza

fot. Piotr Życieński

fot. Piotr Życieński

fot. Piotr Życieński

(*International Tracing Service, ITS*) z siedzibą w Bad Arolsen, formalnie podporządkowane Międzynarodowej Komisji Czerwonego Krzyża w Genewie, a kontrolowane przez państwa zwycięskiej koalicji hitlerowskiej (bez ZSRR i jego ówczesnych satelitów, w tym PRL) na podstawie specjalnych umów międzynarodowych.

fot. Piotr Życieński

Przez cały okres powojenny ITS-Arolsen kontynuując swą misję poszukiwawczą, zgodnie z wiążącymi je postanowieniami państw zachodnich, nie udostępniało zgromadzonych zbiorów do celów naukowych. Jednakże stały nacisk badaczy holokaustu, zwłaszcza z USA i Izraela, a także upływ czasu, spowodowały że dalsze utrzymanie tego stanu stało się po 1989 r. już niemożliwe. W efekcie wieloletnich zabiegów podczas dorocznego posiedzenia Międzynarodowej Komisji do Spraw Międzynarodowej Służby Poszukiwawczej w Luksemburgu w maju 2006 r. ostatecznie przegłosowano otwarcie dla świata nauki zasobów ITS.

fot. Piotr Życieński

Niemieccy archiwiści zarządzający zbiorem ITS (liczącym dziś ok. **27.000 mb akt**) na długo przed podjęciem uchwał luksemburskich, bo w 1999 r. podjęli się ambitnego zadania przelania jego zawartości na cyfrowe nośniki informacji. W chwili obecnej prace te zmierzają do zakończenia i zdecydowana większość dokumentacji została już zeskanowana i zindeksowana.

Polska przystąpiła do umów regulujących działanie ITS w 2000 roku i jest zresztą, jak dotąd, jedynym krajem b. bloku wschodniego współdecydującym o sprawach Bad Arolsen. Należy podkreślić, że instytucją reprezentującą nasz kraj w tej materii jest przede wszystkim Ministerstwo Spraw Zagranicznych. W lutym 2007 w trakcie narady w siedzibie MSZ, postanowiono, że IPN będzie **jedyną** polską instytucją, która otrzyma w przyszłości zdigitalizowane kopie dokumentów zgromadzonych w archiwum w Bad Arolsen.

W wyniku powyższych ustaleń, **począwszy od końca 2007 r.** IPN zaczął otrzymywać pierwsze partie zeskanowanych w Niemczech dokumentów. We wrześniu 2007 pierwsza część zeskanowanych akt - dotycząca głównie więźniów niemieckich obozów koncentracyjnych w całej Europie - w postaci surowych danych cyfrowych została przekazana do IPN przy okazji oficjalnej wizyty w Polsce Dyrektora ITS Reto Meistera. Z

kolei w końcu listopada 2007 napłynęła do nas kolejna partia skanów, obejmująca całą, liczącą **50 mln kart (dotyczących, jak się szacuje 17,5 mln osób - ofiar represji niemieckich)**, kartotekę opisującą zasób archiwalny ITS. W drugiej połowie marca 2008 otrzymaliśmy dane dotyczące ok. 3,5 miliona osób określanych jako *Displaced Persons*, czyli zwolnionych z więzień i obozów obywateli różnych państw europejskich, którzy tymczasowo pozostawali przez jakiś czas po wojnie w Niemczech. Inną dużą partię cyfrowych danych (ok. 13 milionów skanów), dotyczącą robotników przymusowo deportowanych do III Rzeszy w okresie wojny, a więc materiału niezwykle ważnego i wrażliwego z punktu widzenia polskiego interesu międzynarodowego, a zarazem społecznie bardzo nośnego – IPN otrzymał w końcu sierpnia 2008. Kolejne akcesje (ponad 20 miały miejsce w kolejnych latach). Proces skanowania dokumentacji archiwalnej w Bad Arolsen trwa nadal i wedle obecnych szacunków zakończy się dopiero za kilka lat.

IPN rozpoczął udzielać informacji na podstawie otrzymanej z ITS dokumentacji **w kwietniu 2009 r.**, tj. z chwilą uprawomocnienia się stosownych umów międzynarodowych oraz po pozyskaniu przez BUiAD IPN stosownego oprogramowania pozwalającego nimi zarządzać (aplikacja *OuSArchiv*). Natomiast udostępnianie badaczom „zewnętrznym” w stosunku do IPN samej bazy *OuSArchiv* ma miejsce w Czytelni IPN w Warszawie począwszy od listopada 2009 r.

W 2011 roku podpisano w Berlinie zupełnie nowe porozumienie w sprawie funkcjonowania Międzynarodowej Komisji ds. ITS w Bad Arolsen. Najważniejsza zmiana to poważna redukcja znaczenia Międzynarodowej Komisji Czerwonego Krzyża w Genewie (zachowała rolę obserwatora) na rzecz niemieckiego **Bundesarchiv**, który przejął całkowicie nadzór merytoryczny nad archiwów ITS.

PLIKI DO POBRANIA

[Program \(pdf, 262.09 KB\) 12.09.2016 14:00](#)